

En... hoe gaat het ?

Eind augustus begon voor een nieuw werkjaar voor de vereniging. En het is, bij zo een gelegenheid, het moment om achteruit en vooral vooruit te kijken.

Het recente verleden:

- 50 cursisten volgden het voorbije jaar de cursus Gregoriaans, een aantal waar we fier over mogen zijn, maar toch een daling met 6 cursisten. Voor Latijn verdubbelde het aantal cursisten bijna (van 9 naar 15) en de zangdagen in Affligem voor cursisten en afgestudeerden waren een succes (van 17 naar 48).
- De bevraging van de cursisten op de slotdag, waar we enorm veel aandacht aan besteden, gaf aan dat we goed bezig zijn. Hier en daar kan en zal nog iets verrijnd worden maar over het algemeen voldoet de cursus.
- Er was het Gregoriaanse Festival in Watou. Ik moet Bernard Deheegher en zijn talrijke medewerkers bewonderen en feliciteren voor de grootse prestaties. Als gregoriaans liefhebber moet je er minstens 1 dag heen.
- In Watou zong Frans Mariman en zijn Gregoriaans Koor van Leuven. Met het koor trad ook Bruno Zeegers op, voorzitter van de Académie de Chant Grégorien. Hij overleed plots eind augustus. In deze nieuwsbrief vind je een in memoriam. Het Gregoriaans verliest met hem een groot man.

De toekomst:

- In de raad van beheer en in de algemene vergadering werden de cijfers en de resultaten van de bevraging geanalyseerd en besproken.
- In plaats van 3 zangdagen voor afgestudeerden voorzien we er 4, gespreid over het jaar. Beginnend in september (in Zevenkerken), is er nog een in december (Affligem), in februari (nog te bepalen) en in mei (Affligem). We hopen dat we afgestudeerden regelmatig mogen terugzien op deze zangdagen.
- Voor de cursus Gregoriaans denken we er ernstig over na om ook een jaar 1A in te richten in Hasselt of omstreken. Drongen is voor sommigen te ver om 10 halve dagen en 1 volle dag naar de cursus 1A te

reizen. Vanaf het tweede jaar is het oké in Drongen omdat het volle cursusdagen zijn.

Wat denkt u van deze twee voorstellen? Laat mij iets weten op het e-mailadres: Bart.Guns@skynet.be of per post op: Centrum Gregoriaans p/a Bart Guns, Kwalestraat 49, 9320 Nieuwerkerken.

Bart Guns

In memoriam Bruno Zeegers (1942-2003)

Op 21 augustus 2003 is, tijdens zijn vakantie in Sicilië, Bruno Zeegers plotseling overleden. Hij was 61. Velen kenden Bruno als één van de oprichters (maart 2000) van de Académie de Chant Grégorien, de Franstalige tegenhanger van het Centrum Gregoriaans, gevestigd in de Basiliek van Koekelberg. Bruno was één van de stuwende krachten achter deze Académie, als voorzitter en als docent. Hij was ook uitgever van het tijdschrift Canticum Novum (opgericht in juni 1997), nauw verbonden met de Académie. Niet enkel als organisator was hij bedrijvig, maar ook als musicus. Als zanger en dirigent bij de Brusselse Chorale Saint-Irénée (o.m. een CD Les 4 dimanches de l'Avent, 1994), regelmatig ook bij andere koren. Zo mochten we hem het afgelopen jaar verwelkomen bij het Gregoriaans Koor van Leuven, tijdens de repetities en het optreden in Watou. Zijn bijdragen in Canticum Novum laten zien hoe belangrijk Bruno het vond om zelf steeds bij te leren, bij andere koren en dirigenten. Vanuit die beweging creëerde hij ook voor anderen gelegenheden om zich bij te scholen: de Académie, de stage in St.-Michel (of San Miguel) de Cuxa in de Pyreneën. Hij was jong in jaren, maar vooral jong van hart. Een bezige bij, zo is wel duidelijk uit het bovenstaande. En dan hebben we het nog niet over zijn doctoraatsstudies, zijn jaren in de V.S., zijn professionele carrière. Bruno was dan wel dr. Bruno Zeegers en bekleedde in zijn bedrijf een belangrijke functie, hij liep er niet mee te koop. Hij was eenvoudig zichzelf, hij hield van het leven, van de mensen om hem heen. Een man met een groot hart. Zijn opgewektheid en zin voor humor maakten hem bij velen geliefd en zullen zij die hem hebben gekend blijven vergezellen. Requiescat in pace.

Namens het Centrum Gregoriaans,

Pieter Mannaerts

GREGORIAANS ALS MULTICULTURELE BRUG

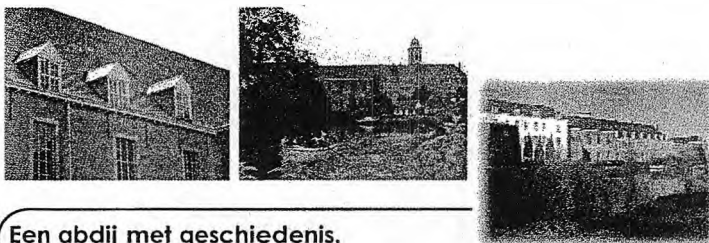
De Franstalige sectie van de AISCGre (internationale organisatie voor de studie van het gregoriaans) verzamelde in Parijs voor een tweede en interessante studiedag. De eerste studiedag in 2002 was musicologisch geïntereerd, de tweede spitste zich toe op de liturgie. Iets meer dan 20 personen waren opgedaagd. Gasthuis was het Huis van de Lazaristen in het 6e arrondissement. Dom Daniel Saulnier, verantwoordelijke van het paleografisch atelier van Solesmes, was de eerste spreker met als onderwerp: "de toekomst van het gregoriaans in de liturgie". Hij overliep de rol van de gregoriaanse muziek sinds zijn ontstaan in de 8e eeuw (door het samengaan van de oud-romeinse muziek met de Gallische muziek), over de periode van de school van de Notre-Dame, de hervorming van Palestrina, het gregoriaans in de barok, ... Op het einde van de 19e eeuw werd het gregoriaans herontdekt en gerestaureerd. Onder meer onder impuls van de liturgische beweging werd het gebruik van het gregoriaans overal gestimuleerd. Vandaag is het Latijn voor velen een raadsel en is de culturele verscheidenheid meer regel dan uitzondering. Sinds het tweede Vaticaanse concilie is het gebruik van de volkstaal de regel en de liturgie en de bijbehorende muziek dient zich daaraan te onderwerpen wat dan "inculturatie" genoemd wordt. Het gregoriaans kan bij deze inculturatie een belangrijke rol spelen. Er is vooreerst geen oecumenisch risico omdat het gregoriaans aanvaard wordt door protestanten en orthodoxen. De gregoriaanse melodieën zijn zo uitgepuurd en algemeen dat deze ook door andere culturen (zoals het boeddhisme) begrepen kunnen worden. Ten tweede kunnen de gregoriaanse melodieën, doordat zij perfect aansluiten bij de tekst en mits zij correct en verzorgd gezongen worden, een inspiratiebron zijn voor hedendaagse componisten bij het bedenken van melodieën op teksten in de moedertaal. Ten slotte kunnen mensen uit verschillende landen en talen aan de liturgie deelnemen als zij gregoriaans is. Sylvain Dieudonné, verantwoordelijke voor het departement gregoriaanse zang en middeleeuwse muziek van de Maîtrise van de Notre-Dame van Parijs, informeerde de deelnemers over de gregoriaanse zang en de eerste ontwikkelingen, plus, erg belangrijk voor dit seminarie, de ervaring en liturgische praktijk in de kathedraal van de Notre-Dame.

Bart Guns

ABDIJ VAN DRONGEN WORDT GERESTAUREERD

In het najaar start de restauratie van de Oude Abdij. In 1998 werd het complex, met inbegrip van de tuin, beschermd als monument. De wortels van de abdij reiken immers tot de 12de eeuw, en volgens de legende zelfs tot in de 7de eeuw. Van de huidige gebouwen dateren de oudste gedeelten van de 17de eeuw. De abdij heeft gelukkig een sterke structuur, maar kleine herstellingen volstaan niet meer. Ook moet het gebouw gemoderniseerd en brandveilig gemaakt worden. De abdij heeft waardevolle interieurs, niet in het minst de neogotische kapel, maar ook de pandgangen en andere lokalen. In een eerste fase wordt de 19de eeuwse "retraitevleugel"

opgeknapt, en worden de stabiliteitsproblemen van de neogotische kapel aangepakt. Deze werken zullen twee jaar duren. Deze stabiliteitsproblemen van de kapel hebben te maken met de 17de eeuwse gewelven van de refter die onder het grote gewicht (de kapel werd pas in de 19e eeuw gebouwd) hun spankracht verliezen. Een verborgen betonconstructie zal dit probleem oplossen, zodat ook de refter eindelijk zijn "ongestut" uitzicht zal terugwinnen. Naast de financiële inbreng van de overheid moet de abdij op zoek naar middelen. Met de steun van de Koning Boudewijnstichting werd een projectfonds opgericht waarop sympathisanten hun bijdrage kunnen storten (rekening 000-0000004-04 met vermelding "L79749 - restauratie Oude Abdij Drongen").

Een abdij met geschiedenis.

Méér dan 1000 jaar geleden werden op een Drongens Leieoever de eerste gebouwen opgetrokken door een groep jonge Norbertijnen, die er wilden samenleven voor God in gebed en dienstbaarheid. De Franse revolutie sloeg toe en verdreef de witheren. Enkele decennia later namen de jezuïeten er hun intrek en werd de Norbertijnse spiritualiteit vervangen door de Ignatiaanse. Zo is het nog steeds, zelfs nu de jezuïeten niet meer aan het roer staan. Vandaag herbergt de Oude Abdij een bejaarde jezuïeten-gemeenschap en drie gezinnen, die ten dienste staan van het bezinningscentrum. Dat centrum uitbouwen is de opdracht die de leidende ploeg meekreeg. Om de Oude Abdij financieel in leven te houden worden de lokalen ook verhuurd voor vergaderingen en één verdieping is verhuurd aan non-profitorganisaties. Door die openheid komen veel mensen over de vloer, die anders nooit in een bezinningscentrum komen, en zo functioneert de Oude Abdij als een kruispunt waar mensen van verschillende horizonten elkaar ontmoeten.

GREGORIAANS MET DAVID EBEN

Rânes (Normandie), juli 2003. De muzikwereld heeft zijn eigen geruchten en mythes, zijn eigen karikaturen en clichés. Zangers - én dirigenten - zouden ijdelvallen vol capsones en hebbelikheden zijn. Van zangers - iets minder van dirigenten - wordt ook gefluisterd dat ze niet bijzonder intelligent zouden zijn. ("De kip met de gouden eieren" wordt dan nogal snel "de zanger met de gouden strot".) Tenslotte worden musicologen - en sommige dirigenten - wel eens voor mislukte musici gescholden, droogstoppels die de theorie wel kennen, maar hopeloze klungelaars blijken als ze muziek moeten maken. Gelukkig voor alle genoemden is de realiteit anders. Zoals steeds is een tegenvoorbeeld het beste bewijs. Nemen we David Eben, zanger en dirigent van de Schola Gregoriana Pragensis, assistent aan de universiteit van Praag, sinds juni 2003 doctor in de muziekwetenschap. Hij is dus zanger, dirigent én musicoloog, maar tegelijkertijd bescheiden, professioneel,

muzikaal, geleerd en geduldig. Hij beweegt zich met groot gemak doorheen het gregoriaanse repertoire en past zich wonderwel aan het niveau aan van de cursisten, of hij nu met beginners of professionele musici te maken heeft. Die verschillende niveaus waren, ook in in Rânes 2003 vertegenwoordigd. Ondanks de verschillen werd een goed zangniveau bereikt. Geduldig kneedde David Eben de samenklank, met een behoorlijk homogene koorklank als resultaat. De groep telde 24 deelnemers, 17 dames en 7 heren. België was met 7 deelnemers goed vertegenwoordigd! Op het programma stonden fragmenten uit de requiemmis, aangevuld met uittreksels uit de paas- en pinksterliturgie. Stukken uit het klassieke repertoire (o.a. het Exsultet uit de paasvigilie, de sequens Veni sancte Spiritus, de prachtige Communio Factus est repente) werden aangevuld met een paar polyfone werken: een cantio en een 14de-eeuws motet uit het Boheemse repertoire, waarin Eben zeer goed thuis is. Zoals de traditie wil werd dagelijks een stuk uit het monastieke officie gezongen, dit jaar de Vespers ter ere van Maria. Als locatie werd hiervoor elke avond één van de vele oude Normandische kerkjes uitgekozen. Maar het is niet omdat er tradities zijn, dat er ooit iets aan de cursus verandert. Anders dan vorig jaar werd de dagelijkse portie koordirectie nu beperkt tot drie sessies. Als de aanwezige koordirigenten deze wijziging al betreurden, hebben ze het in elk geval niet laten merken. Wellicht boden de uitstappen in de mooie omgeving en de goede sfeer hen voldoende compensatie... Twee namiddag-uitstappen waren ook muzikaal ingevuld. Er was een mini-recital op het Cavallé Coll-orgel in de kathedraal van Sées, verzorgd door François, een medecursist. Ook bezochten we de sobere Benedictinessen-abdij van Argentan, waar we de ingetogen vesper bijwoonden. Het slotconcert op zaterdagavond vormde de kroon op het werk. Het vond plaats in de prachtige Notre Dame sur l'Eau in Domfront, een romaans kerkje uit de elfde eeuw. Klein maar sfeerol, voorzien van een goede akoestiek, en tot de nok gevuld! Tot slot werd op zondag in Rânes de mis opgeluisterd. Men zegt dat geruchten en mythen steeds een kern van waarheid bevatten; waar rook is, is vuur. Maar ijdelruit? Capsones? Droogstoppels? Dan vormde dat 'muziekleven' tijdens onze cursusweek toch een uitzondering: het was een stage waar intelligent, sympathiek en uitbundig werd geleefd en gemusiceerd. Bevestigt de uitzondering de regel? In elk geval was dit een uitzondering die er zijn mocht. Ook in 2004 wordt de cursus georganiseerd. Info bij Françoise Pétron, fpetron@clubinternet.fr.

Pieter Mannaerts

GOSPODI HAALT EERSTE LAUREAAT MUZIEKPRIJS

Het Vlaamse orthodoxe koorensemble "Gospodi", gesticht in 1982 in Chevetogne, is de eerste laureaat van de Siloë-muziekprijs. Het is een nieuwe jaarlijkse onderscheiding, in het leven geroepen door de 65 vestigingen van de boekhandel Siloë. Anders dan voor spirituele literatuur - waarvoor al veel langer onderscheidingen bestaan - bestond er nog niets gelijkaardigs voor geestelijke muziek. Boekhandel Siloë wil daaraan verhelpen. De allereerste editie van de Siloë-muziekprijs gaat naar de cd "Gospodi", die in 2002 bij Bayard Musique verscheen. De Siloë-jury looft de makers

voor de rijke formele en spirituele rijkdom van de plaat. De prijs is meteen ook een beloning voor het schitterende werk van stichter Henri Caro en directeur Fabrice Bravard voor Bayard Musique. "Gospodi" is Slavisch voor "O Heer!" en de naam van dit Vlaams orthodox koorensemble, gevormd door Herman Elegast en Jos Simal (tenoren), Guido Cassiman (bariton) en Frederik Meireson (bas).

INTERMEZZO

ZINGEN VOOR HET GOEDE DOEL. Vier vrouwelijke religieuzen uit het Siciliaanse Caltanissetta hebben een muziek-cd opgenomen. Volgens de Italiaanse krant 'La Repubblica' is de opbrengst daarvan bestemd voor kinderen in Tanzania. De CD van de religieuzen kreeg de titel 'Benedetto sei tu, Signore, che mi ha creato' (Gezegend ben jij Heer, die mij geschapen heeft). Volgens de Italiaanse krant waren er op slechts enkele dagen tijd van de CD al meer dan duizend exemplaren verkocht.

KERKEN OP JACHT NAAR KERKMUSICI. Elk jaar hebben de rooms-katholieke, Nederlands-hervormde, gereformeerde en lutherse Kerken in Nederland zestig nieuwe kerkmusici nodig. Momenteel studeren er geen zestig studenten kerkmuziek. Om het dramatisch tekort aan te pakken, werken de Kerken nu samen. De onlangs opgerichte interkerkelijke Stichting Opleiding Kerkmuziek (ISOK) beschouwt zichzelf als "een eerste antwoord van de Kerken op de dreigende malaise in de kerkmuziek". Volgens bestuurslid Sonja Roskam, tevens secretaris van de Sint-Gregoriusvereniging (Utrecht), is deze omschrijving zowel ferm als verhullend. Ferm, want het is slechts een eerste antwoord, er is veel meer nodig; verhullend omdat de malaise allang een feit is. Het tekort aan professionele kerkmusici bestaat immers al jaren, net als het tekort aan goed opgeleide amateurmusici en -dirigenten.

EEN INSTITUUT VOOR KERKMUSIEK ? Gezien het grote belang van de liturgische muziek moet het Vaticaan een instituut in het leven roepen om deze muziek te behouden. Dat is de mening van pater Valenti Miserachs Grau, voorzitter van het Pauselijk Instituut voor de Gewijde Muziek. 'De maestro', zoals Grau wordt genoemd, is in de basiliek Santa Maria Maggiore in Rome verantwoordelijk voor de liturgische muziek. Hij vindt dat de liturgische muziek onder een Vaticaanse congregatie of commissie zou moeten vallen, net als bv. de communicatie, de cultuur en de opvoeding. Nu zijn het volgens pater Grau, tevens componist en voormalig organist in de Sint Pieter, de nationale bisschoppenconferenties die verantwoordelijk zijn voor de gewijde muziek. Zij geven de teksten uit en stellen het liturgische repertoire samen. "Gewijde muziek is geen esthetische zaak, maar is essentieel voor het leven van de kerk: Lex Orandi, lex credendi (de wijze van bidden, bepaalt het geloof)", zegt pater Grau. 'De maestro' is ook een fervent voorstander van het behoud van het gregoriaans. "Het gregoriaans is universeel; het is een instrument van katholiciteit".

VLAAMS CENTRUM VOOR LITURGISCHE MUZIEK. Dit onlangs boven de doopvont gehouden centrum wil de kerkmuziek in Vlaanderen nieuw leven inblazen. Het wil de reflectie over de plaats van de muziek in de liturgie levend houden. Het streeft ook naar een kwaliteitsverbetering van de Vlaamse kerkmuziek. Naast de ontwikkeling van een kerkmuzikale visie voor de Vlaamse Kerk wil het centrum hapklaar materiaal en suggesties aanbieden waarmee parochiekoren onmiddellijk aan de slag kunnen. Driemaandelijks publiceert het centrum het tijdschrift "Lied en Liturgie". Het blad telt al 500 abonnees.

AGENDA

- Zo 21/09/03** Het Koninklijk St. Lambertuskoor o.l.v. Johan De Boer zal in de St. Lambertuskerk te Heverlee om 10u de hoogmis Gaudeamus zingen, ter gelegenheid van het 125-jarig bestaan van het koor. Uitzending via VRT en Radio 1.
- Za 11/10/03** De Schola Cantorum van St.-Niklaas o.l.v. Ronny Plovie geeft samen met orgelist Christophe Bursens om 19u. een concert in de Terekenkerk van Sint-Niklaas. Op het programma: alternatim orgel en Gregoriaans met Kyriale IV en het proprium van de 28ste zondag door het jaar.
- Zo 16/11/03** Het gregoriaans koor van Leuven zingt om 10u in de Sint-Maartenkerk Kerk van Kortrijk de H.Mis in het kader van het Festival van Vlaanderen.
- Za 06/12/03** Het Kortrijks gregoriaans koor "Laudate Dominum" houdt een audilie samen met voordrachtkunstenaar Geertrui Suys, met als titel: "Gregoriaans en Guido Gezelle, een samenspraak". Verdere info kan bekomen worden op tel. 056 /75 87 07.

CURSUS GREGORIAANS

Cursusdagen in Drongen :

Instapcursus 1A (voor beginners met weinig/geen ervaring notenleer) : 15/11/03 (n), 22/11/03 (v), 13/12/03 (n), 10/01/04 (v), 17/01/04 (n), 24/01/04 (v), 31/01/04 (n), 14/02/04 (v), 06/03/04 (n), 13/03/04 (v) en 27/03/04 (hele dag). Prijs: 195 euro.

Instapcursus 1B (voor beginners met al enige ervaring notenleer en/of Gregoriaans): 14/02/04, 13/03/04 en 27/03/03, telkens hele dagen. Prijs: 118 euro.

Vervolg cursussen 2 en 3: 15/11/03, 13/12/03, 17/01/04, 31/01/04, 06/03/04, 27/03/04 telkens hele dagen. Prijs: 195 euro.

Kortingen op het cursusgeld:

- personen jonger dan 25 jaar krijgen 50 euro vermindering indien zij jaar 1A, Jaar 2 of Jaar 3 wens te volgen. Voor het jaar 1B genieten zij een korting van 25 euro.
- groepen van meer dan 3 personen kunnen een 4de persoon gratis de cursus laten volgen.

Inschrijven: zie hieronder "Administratie Cursisten".

Zangdagen voor cursisten en afgestudeerden :

Zangdag voor Cursus 2 en 3. Op 07/02/04 van 10 u. tot 16u. Onthaal vanaf 9.30 u. Plaats: nog nader te bepalen.

Prijs: inbegrepen in het cursusgeld. Thema: de Quatertempordagen. Docent: Ronny Plovie. Er is ook een koortrainingssessie voorzien.

Zangdagen voor afgestudeerden. Op 6/12/03 van 09.30 u tot 16 u.

Onthaal vanaf 9.30 u. Plaats: Abdij Affligem. Prijs: 15 euro. Thema: vervolg van de sessie van 13/9/03: De uitvaartgezangen, nu de gezangen na de gebedsdienst tot na de graflegging. Docent: Frans Mariman. Andere zangdagen op 7/02/04 en 15/5/04: alle gegevens over plaats en thema komen in de volgende nieuwsbrief.

Antiquariaat :

Het antiquariaat van al onze gregoriaanse boeken zal in Drongen geopend zijn op 13/12/03, 31/01/04 en op 27/03/04 (slotdag).

CENTRUM

Administratie cursisten

Lucienne Van Gastel, A. Vereeckestraat 1/6, B-2220 Heist o/d Berg
Tel: 015. 24.13.63 E-mail: cursist.gregoriaans@pandora.be

Betalingen

Op rek.nr. 890-0144155-44 bij Dhr. Jos Brausch G.Gallierlaan 5, 9000 Gent. Vanuit Nederland met gekruiste cheque.

Informatie over de inhoud v/d cursussen

Frans Bastiaensen, Bloemenlaan 26, B-2950 Kapellen.
Tel: 03. 664.15.45 E-mail: fransbastiaensen@hotmail.com

REDACTIE

Myriam Vervoort-Van den Hauten, Mortselveldenlaan 8, B-2640 Mortsel
Tel: 03. 449.43.15 E-mail: centrum.gregoriaans@advalvas.be

De redactie laat mensen aan het woord die een interessante mening vertolken. Ze respecteert daarbij alle opinies zonder onderscheid. De auteurs ondertekenen daarom hun bijdragen. De meningen die zij vertolken zijn persoonlijk en vallen niet noodzakelijk samen met de meningen van de redactie. De volgende nieuwsbrief zal op 15 december 2003 verschijnen. Teksten hiervoor moeten de redactie uiterlijk voor 15 november 2003 bereiken.

ABONNEMENTEN

Door een abonnement te nemen steunt u daadwerkelijk onze werking ! Hartelijk dank daarvoor.

Oud-cursisten en andere geïnteresseerden kunnen een jaarabonnement nemen (4 nummers) door storting van 5 euro op rek. 890-0144155-44 met vermelding abonnement nieuwsbrief gregoriaans. Wil u ons extra steunen, neem dan een steunabonnement van 10 euro of een beschermend abonnement van 26 euro. Voortaan zullen enkel nog onze cursisten de nieuwsbrief gratis ontvangen.

Discussiegroep en mailinglist gregoriaans: surf naar: <http://www.egroups.com/subscribe/gregoriaans> en klik op de JOIN-knop.

Uitgebreide informatie over gregoriaans op het net: <http://listen.to/plainchant>

BIJSCHOLINGEN

Cursus Latijn

De lopende cursus heeft nog 3 halve dagen voor de boeg : 20 september, 18 oktober en 15 november 2003.

Informatie voor liefhebbers: Docent: Dhr. Luc Vermeulen. Duur: 6 halve dagen. Dagen: telkens zaterdagmorgen van 8u30 tot 12u. Waar: St. Niklaas - in het St. Jozef Klein Seminarie, Collegestraat 31. Prijs: 120 euro (voor cursisten: 60 euro) Inbegrepen: het lesgeld en de syllabus. Wie graag een nieuwsgierig kijkje neemt is welkom.

Deze nieuwsbrief werd mee mogelijk gemaakt door de financiële steun van de Groep Leonard en Trends Top 30.000

Gregoriaans op het net : <http://listen.to/plainchant>
Jaargang 5, nummer 1, september 2003